جمعية الصداقة الفنلندية ـ العربية

Arabikansojen ystävyysseura ry

1/2011

جمعية الصداقة الفنلندية ـ العربية

AKYS-tiedote
1/2011
Arabikansojen ystävyysseura ry

AKYS
PL 698
00101 Helsinki
www.kaapeli.fi/akys

Päätoimittaja Ilona Junka
Taitto Pia Laulainen
AKYSin logo Kare Pohjavirta
Kansikuva Naji Al-Ali

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole Arabikansojen ystävyysseuran virallisia kantoja.

AKYSin hallitus
Teija Vaissi puheenjohtaja,
Ilona Junka varapuheenjohtaja,
Krista Igbarria, sihteeri
jäsenet: Kamal Aranki, Yehia El-Sayed, Fawwas Faris, Ilhan Hamid, Johan Heino, Aiman Kaddoura, Kirsi Kauranen, Stig Lång, Virpi Lähteenmäki, Kare Pohjavirta, Risto Pieviläinen, Seppo Rinne, Haseeb Shehadeh, Mirja Vaje

AKYSin tukitilit
Libanonin palestiinalaispakolaiset:
kummilapsitili: 800011-123 0002, viite 1009
päiväkotitili: 800017-474 746, viite 2008

Länsiranta: Diabeetikkolapsitili: 800013-990505, viite 3007
Sahar Abu R´Mayes, lääketieteen opinnot 800013-990505, viite 3104
Gaza, katastrofitili: 800027-10099226, viite 3210
keräyslupa OKU 210A

Arabikansojen ystävyysseura ry:n jäsenmaksu on 15/10 euroa.
Jäsenmaksutili: 800012-1669356, viitenumero 70001

Kansikuvassa sarjakuvataiteilija Naji Al–Alin piirros

Naji Salim Al–Ali syntyi vuonna 1936 Palestiinassa Al-Shajaran kylässä. Vain neljä vuotta koulua käytyään, vuonna 1948, hän joutui perheineen maanpakoon Etelä-Libanonin pakolaisleirille. Seuraavalla vuosikymmenellä hänen taiteelliset lahjansa alkoivat kukoistaa, samalla kun hänen poliittinen ja sosiaalinen näkemyksensä kiteytyi.

Varsinaisen taiteellisen uransa hän aloitti kirjoittamalla näytelmiä, joissa hän myös itse näytteli. Beirutilainen Al-Hurriyya –lehti julkaisi ensimmäisenä hänen piirroksiaan vuonna 1961. Paria vuotta myöhemmin hän solmi työsopimuksen kuwaitilaisen Al-Tale´a lehden kanssa, mutta hänen piirustuksiaan julkaistiin koko ajan myös useissa muissa lehdissä, niin Kuwaitissa kuin Libanonissakin.

Al-Alin työt radikalisoituivat vähitellen. Siihen olivat syynä kansainvälisen yhteisön vaikenemat Israelin valtion aggressiot palestiinalaisia kohtaan sekä arabihallitusten avuttomuus ja haluttomuus auttaa palestiinalaisia.

Al-Alin piirustusten tunnetuin hahmo, **Hanthala**, syntyi vuonna 1969. Hahmo esittää kuvina kaikkea sitä, mikä oli kiellettyä ja vaarallista sanoa ääneen. Se symboloi niin Al-Alia itseään, kuin koko Palestiinan maanpakoon ajettua kansaa, jolla on polttava kaipuu takaisin kotimaahansa.

Hahmo kuvaa n. 11 –vuotiasta pikkupoikaa (saman ikäistä kuin taiteilija itse oli maanpakoon joutuessaan), joka aina selin katsojaan päin, kädet selän takana seisoen, kasvot kotimaahan suunnattuina ”todistaa” Palestiinassa tapahtuneita ja tapahtuvia vääryyksiä. Hanthala ikään kuin katselee sarjakuvaa yhdessä lukijan kanssa suunnaten katseensa sarjakuvan kulloisiinkin tapahtumiin olematta kuitenkaan pelkkä sivustakatsoja.

Naji Al–Alin piirustusten näyttely
24.1.2011 – 6.2.2011
Kirjasto 10:ssä Helsingin postitalossa.
Näyttely on tilattavissa tilaisuuksiinne osoitteesta akys@kaapeli.fi tai
p. 044 208 81 92

- www.najialali.com
- www.handala.org/about/index.html

AKYS-tiedote 1/2011

Sarjakuvataiteilija Naji Al-Ali 2
Tavalliset israelilaiset saatava huomaamaan miehityksen hinta 3
Työmarkkinatko auki palestiinalaisille Libanonissa? 4
Matalan intensiteetin sota 6
Naisten paikka Gazassa 8
Sahar kävi Suomessa 10
Pieni matka Palestiinaan, valtava matka historiaan 11
Lisää muureja Palestiinaan 13
Sodat ja asevarustelu tuhoisia myös ilmastolle 14
Muusikko Marcel Kahlife, runoilija Mahmoud Darwishin tulkki 18
Mahmoud Darwish: Henkilökortti 20

Tavalliset israelilaiset on saatava huomaamaan miehityksen hinta

Kun Israel viime kesänä hyökkäsi Gazaan matkalla olleeseen avustuslaivaan tappaen yhdeksän vapaaehtoistyöntekijää, eri maiden, muiden joukossa Suomen, poliittiset johtajat antoivat ymmärtää, että nyt Israelin toimille pannaan rajat ja palestiinalaisten, erityisesti gazalaisten, olo- ja kohennetaan. Hetken asiat näyttivät alkavan mennä parempaan suuntaan: Egypti avasi rajansa ja Israel alkoi sallia muun muassa chipsien viemisen Gazaan. Sitten media kiinnostui muista asioista ja maailman johtajat antoivat Gazan vaipua eristyksiin.

Syksyllä aloitettiin jälleen rauhanneuvottelut suureellisin äänenpainoin. Niissä Israelin pääministeri **Netanjahu** on saanut tanssittaa muita mielensä mukaan. Vastineeksi Netanjahun esityksestä siirtokuntarakentamisen pysäyttämiseksi muutaman kuukauden ajaksi USA oli valmis antamaan normaalin tukensa lisäksi hävittäjälentokoneita ja torjumaan kaikki Israelin vastaiset päätökset kansainvälisissä järjestöissä. Israel jatkaa menestyksellisesti nykystrategiaansa olla sitoutumatta mihinkään ja lumeneuvottelujen verhossa jatkaa Länsirannan valtaamista niin pitkälle, että kahden valtion tavoitteesta ei voi tulla mitään. Uusin pohjanoteeraus oli Yhdysvaltain ilmoitus, ettei se muka mahda mitään sille, että Israel jatkaa kansainvälisen lain vastaista siirtokuntarakentamista palestiinalaisten maille.

Maailman johtajat, niin idässä kuin lännessä laskevat omat taloudelliset intressinsä ja valtapyrkimyksensä tärkeämmäksi kuin toimimisen rauhan ja oikeudenmukaisuuden puolesta. Siksi kansalaisten on otettava aloite käsiinsä. Kuten usein todetaan, Etelä-Afrikan apartheid-hallinto saatiin polvilleen kansainvälisen ay-liikkeen alettua boikotoida maata. AKYS lähetti viime syksynä ay-liikkeeelle toimintavetoomuksen Palestiinan puolesta. Vetoomuksen mukaan: *”Lähi-idän konfliktin oikeudenmukainen ratkaisu, miehityksen lopettaminen ja palestiinalaisten valtiollisten oikeuksien toteutuminen on mahdollista, jos kansalaiset ja erityisesti ammatilliset järjestöt laajimpina ja vaikutusvaltaisimpina kansalaisyhteiskunnan edustajina vaikuttavat niiden puolesta, ilmaisevat tukensa palestiinalaisten vapautumispyrkimyksille ja vaativat myös valtioiden johtoa pelkkien sanallisten valittelujen sijasta ryhtymään tuntuvampiin toimiin.”*

Eräs israelilainen professori on todennut (ja joutunut tämän vuoksi ajojahdin kohteeksi), että Israel alkaa muuttaa politiikkaansa vasta, kun tavallinen Tel Avivin kahvilassa istuva israelilainen huomaa kouriintuntuvasti, että miehityksellä on hintansa. Israelilaisten tuotteiden ja laittomien siirtokuntien boikotoiminen on tärkeä toimintamuoto, jolla tähän tavoitteeseen voitaisiin päästä. Boikottiliike Palestiinan puolesta Israelia, miehittäjää vastaan on maailmalla leviämässä. Suomessakin pitää panna tuulemaan. AKYSin vetoomus löytyy nettisivultamme: www:kaapeli.fi/akys vasemmasta palkista ja tietoa maailmalla syntyneistä boikottiliikkeistä Palestiina-Israel-linkin alta.

20.12.2010

Ilona Junka, päätoimittaja

Työmarkkinatko auki palestiinalaisille Libanonissa?

Hyväksyttäisiinköhän Suomessa lakia, jonka otsikko olisi ”Luettelo töistä, jotka on varattu vain suomalaisille”? Libanonissa on sellainen laki, eikä maailma pidä siitä mitään meteliä. Lailla estetään palestiinalaisten laillinen työnteko maassa.

Elokuun 18. päivänä 2010 Helsingin Sanomissa oli uutinen ”Libanon antoi pakolaisille täydet työ-oikeudet”. Teki mieli hihkaista: ***Onnea Libanon! Mabruk Lubnan!*** Lopetat syrjinnän ja luot edellytykset palestiinalaisten normaalille elämälle, niin normaalille kuin se pakolaisuudessa voi olla. ”Hyödyt siitä itsekin”, kuten YK:n Libanonin avustusjärjestö UNRWAn Libanonin johtaja **Salvatore Lombardokin** on sanonut jatkaen: ”Kun kymmenen prosenttia maanne asukkaista on palestiinalaisia, tuovat heidän työikäisensä hyvän lisän Libanonin talouteen”. Palestiinalaisten ansiot myös kiertävät hyödyllisesti Libanonin taloudessa eivätkä valu maasta ulos.

Mikseivät asianosaiset kuitenkaan hihkuneet ilosta?

Mitä Libanonin parlamentissa elokuussa oikein päätettiin ja miten palestiinalaisten asema Libanonin työmarkkinoilla on muuttunut? Syyskuussa 2010 Sabran ja Shatillan verilöylyjen muistoviikon kansainväliset vieraat kysyivät työlainsäädännöstä kaikissa poliitikkotapaamisisssa. ”Mikään ei ole parantunut”, kuului palestiinalaispoliitikkojen pettynyt vastaus. Libanonilaispoliitikot olivat vaivaantuneita ja sanoivat, että Libanonin jumittunut kolmijakoinen valtarakenne (kristityt, sunnimuslimit, shiamuslimit) ei onnistu päättämään ja panemaan toimeen sosiaalisia uudistuksia pakolaisten asemaan. Erityisesti kristittyjen puolueita hirvittää, että työelämän avaaminen palestiinalaisille saisi aikaan kotoutumisen (tawteen) ja palestiinalaiset luopuisivat halustaan palata kotimaahansa. Maroniittikristittyjen piispojen neuvosto on myös tuonut esiin tawteen-pelkoa. Muutosesityksen parempi versio työlainsäädännön korjaamiseksi vesittyi.

Lupa mulle, lupa sulle, muuten ei

Libanon myöntää työluvan ulkomaalaisille vain, jos Libanonissa asuvan ulkomaalaisen kotimaa myöntää vastavuoroisesti libanonilaiselle työluvan. Jos libanonilainen voi saada Suomessa työluvan, suomalainen voi hakea Libanonissa työlupaa. Tämä vastavuoroisuusperiaate ei voi toteutua niiden kansalaisten kohdalla, joilla ei ole virallisesti hyväksyttyä valtiota kotimaanaan. Kukaan libanonilainen ei voi saada työlupaa Palestiinan valtion myöntämänä, joten palestiinalaiset eivät saa työlupaa Libanonissa.

Valesiivojana sairaalassa

Toinen este palestiinalaisille Libanonin työmarkkinoilla on, että voidakseen toimia ammattityössä, pitää olla ammattiliiton jäsen. Päästäkseen ammattiliiton jäseneksi ulkomaalaisen on ensin oltava kotimaassaan ammattiliiton jäsen. Kun palestiinalaiselta lääkäriltä, tuomarilta tai opettajalta puuttuu tunnustettu kotivaltio, hän ei voi päästä siellä ammattiliittoon, eikä sen takia ammattiliittoon Libanonissakaan. Palestiinalaisia terveydenhuollon ammattilaisia kyllä työskentelee pimeästi Libanonin terveydenhuollossa työvoimapulaa lievittämässä. Palestiinalaiset sairaanhoitajat Libanonin sairaaloissa ovat vailla työsopimusta, muita alemmalla palkalla, vailla sairausajan turvaa ja lomaoikeutta. Lääkäreiden on työskenneltävä vaikka siivoojan vakanssilla ja libanonilainen lääkäri allekirjoittaa heidän lääkemääräyksensä.

Mitä erinomaiseksi kehutun päätöksen takana?

Sekä alakuloisia että ärtyneitä mielipiteitä tuli työlainsäädännön muutoksen tarkoituksesta esiin Libanonissa syyskuussa 2010. ”Tarkoituksena on saada ammattitaidottoman työvoiman rekrytointi entistä helpommaksi. Tähänkin asti palestiinalaiset ovat tehneet leirien ulkopuolella hanttihommia pienellä palkalla, ilman sosiaaliturvaa. Se saanti halutaan varmistaa”, sanoi joku. ”Laki oikein korostaa viestiä: älä kuvittele mitään suuria, ei sinulla ole täällä tulevaisuutta lääkärinä, ei opettajana, ei tilintarkastajana”, sanoi toinen ja lisäsi, että pelkää Libanonin lainsäädäntötoimien jakavan palestiinalaista työvoimaa kahtia; alemmat ja vieläkin alemmat.

Uudistusuutisointi riiston peitetarinaa?

Onko kyse puhtaasta taloudellisen riiston voimistumisesta, eikä oikeudesta työhön? Libanonin työvoimahallinnon päätöstä 1995 (621/1) yli 70 ammatin varaamisesta vain libanonilaisille lievennettiin vuonna 2005 ja noin 50 ammattiin tuli mahdolliseksi hakea työlupaa. Vuosina 2005-2009 työluvan sai 249 henkilöä. Luvista neljä oli uutta. Tosiasia on, että muutos koski vain töitä, joissa palestiinalaisia jo työskenteli laittomasti. Laillisen työluvan myötä heidän palkkansa tulee verotuksen piiriin. Heillä itsellään ei kuitenkaan ole oikeutta muuhun työhön liittyvään sosiaaliturvaan kuin työtapaturmakorvauksiin. Vuoden 1995 syrjivän lain lievennykset 2005 ja 2010 ovat lisäksi vain ministeriön päätöspykäliä, eivät lakiin kirjoitettuja uudistuksia, joten

AUKEAMAN KUVAT SIRKKU KIVISTÖ

Autonkorjaustyötä palestiinalaisille tarjoutuu runsaasti.

ne voidaan aina helposti muuttaa.

Kansainvälinen työjärjestö ILO ja UNRWA eivät ole esittäneet raskaita epäilyjä uudistuksen tarkoituksista, vaan näkevät sen tärkeänä askeleena oikeaan suuntaan palestiinalaisten sosiaalisten oikeuksien toteutumisen tiellä. Järjestöt kuitenkin painottavat päätösten toimeenpanon tärkeyttä yhteisessä julkilausumassaan 18. elokuuta 2010.

Työhön henkensä kaupalla

Työ ei ole ongelma yksin Libanonin palestiinalaisille. Äskettäin Suomessa kävi juutalais-palestiinalaisen ammattiliiton ja neuvontakeskuksen (The Workers Advice Center) johtaja **Assaf Adiiv** Tel Avivista. Johtaja Adiiv kertoi, kuinka Israel värvää työvoimaa Thaimaasta palestiinalaisten ennen tekemiin maataloustöihin. Työolot ovat samantyylisiä kuin ulkomaisilla marjanpoimijoilla Suomessa. Rakennustyömaille Israel hakee työntekijöitä ympäri maailmaa. Palestiinalaisiakin rakennustyöläisiä menee kuitenkin öisin työnhakuun Israelin puolelle paikoista, missä muurin rakentaminen on vielä kesken tai muuri on suhteellisen kevytrakenteinen. Heitä tarvitaan, heitä käytetään. He hakevat työtä Israelista oman turvallisuutensa kannalta henkipattoina. Joskus he rakentavat myös teitä, joilla vain israelilaiset voivat ajella. Eikä niitä teitä pitkin pääse Libanoniin sukuloimaan tai työntekoon, vaan raja tulee vastaan.

Sirkku Kivistö

Psykologi Sirkku Kivistö toimii Arabikansojen Ystävyysseuran ulkoasiainministeriön tukeman kehitysyhteistyöhankkeen ''Yhteisön elpyminen sodan seurauksista'' (2010-2012) koordinaattorina. Hankkeen toiminta-alue on Pohjois-Libanonissa Beddawin ja Nahr el-Baredin leireissä. AKYSin pitkäaikaisella yhteistyöjärjestöllä Beit Atfal Assumoudilla toimii leireissä perheneuvola. Neuvola tarjoaa psykiatrin, psykologin, puheterapeutin, toimintaterapeutin ja sosiaalityöntekijän palveluita perheille, joiden lapsilla on kehityksellisiä tai psyykkisiä vaikeuksia. Neuvola tekee yhteistyötä alueen koulujen ja muiden järjestöjen kanssa. Kivistö seuraa Libanonin sosiaaliturvakysymyksiä perheiden hyvinvoinnin edellytysten kannalta.

Katuklinikka Shatilassa. Monet järjestöt tekevät liikkuvaa terveydenhuoltotyötä.

Lähde:

The Palestinian-Lebanese Coalition of the Right to Work Campaign for Palestinian refugee in Leba-non. On the Law adopted by Lebanese Parliamentary on Palestinian rights (in 17th August, 2010). Memo 19.8.2010.

Matalan intensiteetin sota

Israelin 22 päivän hyökkäys Gazaan vuoden 2009 vaihteessa tuotti 1500 kuollutta sekä 5300 loukkaantunutta. 10 000 taloa vahingoittui ja 4400 taloa tuhoutui täysin.

”Julkisuuteen näkyvien hyökkäysten väliaikoina Israel noudattaa palestiinalaisalueilla matalan intensiteetin sodan strategiaa. Sen mukaan poliittista johtoa ja asukkaita vahingoitetaan mahdollisimman paljon. Julkisuuteen annetaan kauniita lupauksia, mutta todellisuudessa jokapäiväistä elämää vaikeutetaan tavalla, jota voi kutsua totaaliseksi kiusanteoksi. Nämä arjen piinat eivät ylitä uutiskynnystä. Rauhanneuvottelu on savuverho, jonka takana Israel voi jatkaa toimintaansa,” totesi Lähi-idän asiantuntija, dosentti **Pertti Multanen** AKYSin syyskuussa järjestämässä keskustelussa. Gazalaisten arjen kokemuksia toivat keskustelussa esiin Kirkon Ulkomaanavun erityisasiantuntija, psykoterapeutti ja kriisityön ammattilainen **Päivi Muma** sekä gazalainen psykoterapeutti **Jamil Abdel Atti**, Gazan Mind and Body Medicine Centerin johtaja. Sekä Päivi että Jamil osallistuivat Suomeen Kirkon Ulkomaanavun kutsumana Kansainväliseen mielenterveyskonferenssiin Helsingissä.

Pertti Multanen käytti tilaisuuden ensimmäisen puheenvuoron

Miltä Gazan tilanne näyttää paikan päällä?

Päivi Muma oli kotonaan Helsingissä kun Israel hyökkäsi Gazaan joulukuussa 2008. Sodan katsominen TV:stä tuntui pahalta ja kun Kirkon Ulkomaanavusta soitettiin ja pyydettiin häntä apuun, hän oli heti valmis lähtemään. Israelin byrokratian takia hän joutui odottamaan maaliskuuhun, ennen kuin pääsi Gazan rajojen sisälle. Siellä hän työskenteli Jamilin kanssa yhteistyössä vuoden 2010 tammikuun loppuun asti kouluttaen paikallisia sairaanhoitajia, sosiaalityöntekijöitä ja psykologian alan ammattilaista.

Kuva, jonka Päivi ja Jamil Gazan oloista maalasivat, on lohduton: Israelin pommitukset jatkuvat yhä, joten alueella ei voi koskaan tuntea olevansa turvassa. Sementtipulan takia jälleenrakentamista ei ole juuri voitu aloittaakaan. Ihmiset asuvat yhä teltoissa, jotkut ovat on kyhänneet savimajan kodikseen. Talvi on Gazassakin kylmä.

Tuhoutuneiden katujen ja teiden korjaamiseen ei myöskään ole materiaalia. Niinpä osa pahimmin raunioituneista taloista on jauhettu massaksi, jolla korjataan teitä. Erittäin suuri ongelma on puhtaan veden puute, sillä Israelin pommitukset tuhosivat ja sekoittivat vesi- ja viemäriverkostoja. Ne, joilla on varaa, ostavat pullovettä, mutta monet suodattavat juomavetensä likavedestä.

Sähkönkäyttöä joudutaan rajoittamaan, joten sähköä on saatavilla korkeintaan 8 tuntia päivässä, mikä mm. estää ruokien kylmäsäilytyksen.

Ruoka-apua saa hyväntekeväisyysjär-

Päivi Muma, Jamil Abdel Atti ja Teija Vaissi keskittyvät Pertti Multasen tilannekatsaukseen.

jestöiltä ja UNRWAlta, palestiinalaispakolaisia auttavalta YK:n järjestöltä, mutta kaikki on Israelin tiukan kontrollin alla ja monet lapset ovat aliravittuja. Mahtavien kalavesien äärellä asuvat gazalaiset voivat rajoitutetusti kalastaa rannikolla, mutta ei kauempana rannasta, mistä saisi isoja saaliita. Kalastusalue on 3 mailia leveä ja se on aidattu valoaidalla ja sota-aluksilla. Israelin hyökkäys tuhosi alueen peltoja, mutta maanviljelyä vaikeuttaa lisäksi myös kastelumahdollisuuksien ja hyönteismyrkkyjen puute. Lehmiä gazalaisilla ei ole, joten maito ja maitotuotteet on saatava ulkopuolelta.

Gaza on vankila, josta on mahdollista liikkua ulos vain kahden raja-aseman kautta: Rafah Egyptin rajalla ja Erez, josta pääsee Israelin puolelle. Gazalaisten ei ole helppo saada lupakirjoja poistuakseen ahtaalta kotiseudultaan edes lyhyelle sukulaisvisiitille. Vaikka paperit olisivat kunnossa, rajat voivat olla täysin mielivaltaisesti kiinni.

"Siirtokuntalaiset"

Gazassa on hyviä lääkäreitä, mutta ei tarpeeksi lääkkeitä. Joskus vaikeasti sairaat pitkäaikaispotilaat voivat päästä hoitoon Israelin puolelle, mutta kiireiset hätätapaukset eivät koskaan. Ambulanssit eivät saa ajaa Gazan ulkopuolelle.

Tunnelit Egyptin puolelle ovat gazalaisten henkireikä. Tunnelien kautta maahan saadaan välttämättömiä elintarvikkeita ja muita hyödykkeitä, jopa jonkin verran sementtiä rakentamiseen. Kun Israel oli toukokuussa 2010 hyökännyt Gazaan apua tuoneen avustuslaivan kimppuun, Egypti avasi näyttävästi rajansa Gazaan, mutta kohun vaimennuttua raja suljettiin. Egypti myötäilee Israelia rakentamalla rajalle omaa, syvälle maan alle ulottuvaa muuriaan, jonka ali ei kukaan enää pysty kaivamaan tunnelia.

Kiitos UNRWAn ja Gazan Hamas-hallituksen, koulu on periaatteessa jokaisen lapsen saatavilla. Käytännössä se ei onnistu kaikille, sillä pommitettuja kouluja ei ole saatu korjattua eikä opettajiakaan ole tarpeeksi. Oppiminen ei myöskään ole helppoa täyteen ahdetuissa yli 50 oppilaan koululuokissa

Gazan arki on niin kovaa ja näkymät niin toivottomat, että ihmisten mielenterveys horjuu laajalti. Kaikki ovat kollektiivisesti traumatisoituneita. WHO:n tilastojen mukaan jopa puolella väestöstä on näkyviä oireita mielenterveyshäiriöistä.

Perheessä riittää ongelmia mm. akuutin rahapulan ja suuren työttömyyden takia. Kaksi kolmannesta gazalaisista on työttöminä eikä tulevaisuudesta kukaan tiedä mitään. Ihmisten jatkuva epävarmuus on Israelin kannalta tärkeä ase, jota Israel hyödyntää täysin mitoin matalan intensiteetin sodan periaatteiden mukaisesti.

Hamasin rooli konfliktissa

Jamil totesi että Israelin Gazan suhteissa ei ole kyse Hamasin tekemisistä tai tekemättä jättämisistä. Israel liioittelee Hamasin aseiden tuontia, koska näin menetellen Israel voi oikeuttaa omat gazalaisten elämää kurjistavat toimensa. Hamas nauttii gazalaisten luottamusta, koska se oikeasti pyrkii hoitamaan arjen ongelmia eikä ole korruptoitunut, kuten Fatah. Toisin kuin Israel väittää, Hamas ei myöskään ole estänyt lapsia tanssimasta tai nauttimasta kesäleireistä eikä siten ole verrattavissa esim. Talebaniin.

Pertti Multanen ei usko, että Hamas voitaisiin alistaa väkivallalla, koska sillä on kansan tuki. Hänen mukaansa Hamasin kannatuksen vahvuuden Gazassa selittää pitkälti se, että juuri siellä ihmiset ovat joutuneet rajuimmin kokemaan Israelin mielivallan. Israel itse tuki nousevaa Hamasia pyrkiessään takavuosina hajottamaan palestiinalaisten yhtenäisyyttä. Vuoden 2006 demokraattisten vaalien seurauksena Hamas nousi valtaan Gazassa. Israel pani Gazan saartoon, jota Egypti ja Yhdysvallat myötäilevät. Israelin 27.12.2008 aloittaman Gaza-hyökkäyksen ajankohta oli tarkkaan harkittu: joulu oli ohi, **Obama** ei ollut vielä presidentti. **Netanjahu** laski, ilmeisen oikein, hyökkäyksen nostavan hänen omaa suosiotaan ja siten varmistavan hänen pääministeritiensä. Rauhanneuvotteluihin on tärkeää ottaa mukaan kaikki konfliktin osapuolet, Hamas mukaan lukien, mikäli oikeasti halutaan tavoitella tuloksia.

Ilona Junka

Egyptin-Gazan muurista lisää sivulla 13.

Naisten paikka Gazassa

Lähes miljoonan asukkaan Gazassa naisten vahva osallistuminen talouselämään on välttämätöntä. Vaikka konservatiivinen hallitseva puolue Hamas kielsi maaliskuussa mieskampaajia leikkaamasta naisten tukkaa, ja naisasianajajia tulemasta oikeussaliin huivitta, ei kumpikaan käsky toteutunut työelämässä. Pinnan alla kuitenkin kytee ja Gazassakin on radikaaleja ajattelijoita, joiden mielestä naisen paikka on kotona. Monen perheen tiukka taloudellinen tilanne tukee naisten elannonhankintaa kodin ulkopuolella, mutta jatkuva pelko ja Israelin saarto voivat pahentaa tilannetta tulevaisuudessa.

- Gazassa useita naisia harmittaa politiikan ulottuminen meidän tavalliseen arkeemme. Usein miehet luovat ongelmia, joskus vain egojensa tähden, ja puuttuvat meidän elämäämme, kertoo **Menna** (27), ala-asteen opettaja Gazasta ja jatkaa:

ANERA ORG

Lapsia Yhdysvaltalaisen avustusjärjestö ANERA:n ylläpitämässä esikoulussa. Vähillä tarvikkeilla toimivan esikoulun opettajat kierrättävät ja uusiokäyttävät oppimateriaaleja, sillä resurssit eivät riitä edes kirjojen hankkimiseen.

- Naiset työskentelevät 365 päivää vuodesssa ja tekevät tärkeää työtä siinä missä miehetkin.

Arkiaamuisin töihin rientävä opettajatar pitää työpaikkaansa, YK:n pakolaisavun UNRWAn ylläpitämää ala-astetta tärkeimpänä paikkana kotinsa ulkopuolella.

- Olen aina valmiina ollakseni hyödyksi perheelleni ja yhteiskunnalle. Halusin jo varhain pyrkiä töihin paikkaan, jossa lapset saavat elämänsä kalleimman lahjan – koulutuksen. Päätin kouluttautua opettajaksi ja tulla lastemme tulevaisuuden suojelijaksi, Menna muistelee.

Miehityksen säpälöimässä Gazassa opettajilla on iso vastuu saada oppilaat unohtamaan murheensa ja keskittymään opetukseen. Menna tietää lasten luovuuden olevan tärkeä voimavara, josta syntyy uusia ideoita. Koulun henkilökunta panostaakin lasten itseilmaisun kehittämiseen.

-Yritämme saada koulun tuntumaan toiselta maailmalta, jossa mielikuvitus on voimakkaampi kuin todellisuus. Näin rikkaasta mielikuvituksesta syntyvä luovuus voi vielä joku päivä

muuttaa todellisuutta, Menna kertoo toiveikkaana.

Menna puolustaa lasten oikeuksia maaperällä, jonka nuoria värvätään vapaustaisteluun. Häntä kauhistuttaa ajatus lapsista aikuisten poliittisten pelien välineenä.

- Me opettajat teemme parhaamme taataksemme politiikan mahdollisimman vähäisen vaikutuksen lapsiin koulun seinien sisäpuolella, Menna väittää.

JOHN PLOCHER

Hoitaja työssään Al-Ahli Arab-sairaalassa Gazassa, jossa työpäivät ovat joskus erityisen vaativia.

Kotitöistä palkkatöihin

Iltapäivisin Menna kertoo menevänsä Gazan markkinoille, jotka ovat täynnä gazalaisia myymässä tavaroitaan. Silmiinpistävää on naismyyjien määrä.

- Miehemme ovat menettäneet työpaikkansa miehityksessä, ja yritämme auttaa heitä muun muassa myymällä kotitekoisia kakkuja. Täällä on myös monia korkeasti koulutettuja naisia, joille ei löydy työpaikkaa. Olen kiitollinen työpaikastani opettajana, Menna valaisee tilannetta.

Oulun kaupunkia pienemmällä alueella elävät gazalaiset käyttävät kaiken maan hyväkseen, ja monet myyjät ovat kasvattaneet myymänsä vihannekset takapihoillaan.

Ulkoiset uhat, kuten Israelin äkillinen ilmahyökkäys, ovat todellisuutta Gazassa. Alueen kadut ovat kuitenkin naisille suhteellisen turvallisia.

- Toisin kuin muualla Lähi-idässä, täällä naiset voivat ajaa autolla tai mennä ostoksille naisporukalla. Ylimääräinen pussi saa jäädä kotiin, miessukulaisen ei tarvitse tulla mukaan, vitsailee Menna.

Rauhattomilla alueilla lääkäreiden tarvetta seuraa arvostus. Gazassa naisia työskentelee hoitajina ja jopa kirurgeina miesten rinnalla. Sukupuoli ei ole laillinen este uralla. Työtä haittaavat kuitenkin joskus pitkätkin sähkökatkokset, jotka pahimmillaan koituvat laitteissa hoidettavien potilaiden kohtaloksi. Työpäivät ovat joskus erityisen vaativia.

- Aviopuolison tai lapsen kuolema omien silmien edessä on kestämättömintä, mitä voi tapahtua. Sairaalassa se on kuitenkin tuttu näky, huokaa nuori naislääkäri. Vanhempi työntekijä nyökkäilee hänen vierellään.

Vaikka elämä alueella on kovaa, ei Gazan naisten tarvitse kamppailla yksin, sillä on sisaria, jotka ovat kuulleet heidän huutonsa humanitaarisen hädän keskeltä. Maaliskuussa 60:n naisen kansainvälinen ryhmä saapui Gazaan Egyptin rajan kautta osoittamaan solidaarisuuttaan jakamalla 2 000 lahjakoria naisille, jotka joutuivat kolmiviikkoisen Israealin hyökkäyksen kohteeksi viime vuonna.

-Tuska ei ole vierasta naisille täällä Gazassa, enkä usko, että muuallakaan. Joskus kipu pakottaa meidät vahvoiksi, selviytyjiksi. Se saa meidät tekemään asiat oikein. Osissamme äiteinä, siskoina, tyttärinä ja vaimoina tunnemme välttämätöntä tuskaa, mutta annamme kaiken takaisin rakkautena, välittämisenä, kunnioituksena ja tukena, Menna filosofoi naiseudesta.

Moign Khawaja
Käännös Maija Keturi

AKYSIN Gaza-hätäaputilin kautta kerätään yhteistyössä Psykologien Sosiaalisen Vastuun kanssa rahaa Gazan lasten koulutarvikkeisiin.
Tili: Gaza, katastrofitili: 800027-10099226, viite 3210.

Sahar käväisi Suomessa

Diabeetikkojen tilanne Betlehemissä vaikeutunut

AKYSin projekti auttaa diabeetikkolapsia Betlehemissä on jatkunut jo kuusi vuotta. Avun tarve on jälleen kasvanut, sillä Betlehemin diabeetikkoja avustanut maailmanlaajuinen lääkefirma, maineikas insuliinin tuottaja Novo Nordisk, lopetti viime keväänä yllättäen ilmaisen insuliinin jakamisen noin sadalle Betlehemin diabeetikkolapselle.

Novo Nordisk tuli auttamaan palestiinalaisia diabeetikkolapsia vuonna 2005 ja on siitä lähtien tukenut heitä monin tavoin. Upeinta oli kuitenkin se, että he sitoutuivat toimittamaan Betlehemin lapsille ja nuorille kunkin tarpeen mukaista insuliinia, kun palestiinalaisdiabeetikot yleensä joutuvat pärjäämään erittäin vanhanaikaisella insuliinilla, jota he saavat Maailman Terveysjärjestön kautta.

MARJATTA STENIUS-KAUKONEN

Sahar sai tilaisuuden seurata TAYSin lastenklinikalla lastenlääkäri Päivi Keskisen työtä.

Muutos hiukan uudenaikaisempaan insuliiniin, Novo Mixiin, lisäsi sadan mukaan päässeen nuoren hoitomotivaatiota. He tunsivat olevansa etuoikeutettuja, vaikka tämäkään insuliinilaatu ei esim. Suomessa enää ole käytössä. Joillekin nuorille, kuten meidän Sahar, joiden diabetes oli perinteisillä lääkkeillä vaikea hallita, Novo Nordisk oli valmis myös antamaan markkinoiden uusinta tuotetta, Levemir-insuliiniä.

Siinä missä uudempaan insuliiniin siirtyminen kohotti hoitomotivaatiota ja mielialaa runsas viisi vuotta sitten, oli mielialojen pudotus vastaavasti viime keväänä yhtä suuri. Betlehemin yhteistyökumppanimme, Diabetics´ Friends Society joutui pitämään erillisiä koulutustilaisuuksia uudelleensopeutu-misesta vanhanaikaiseen insuliiniin. Novo Nordisk on perustellut vetäytymistään sillä, että palestiinalaishallinnon tulisi itse kantaa vastuu diabetespotilaistaan. Novo Nordisk lienee oikeassa myöskin väitteessään, että palestiinalaishallinolla riittää tähän varoja. Valitettavasti vain korruptoituneen palestiinalaishallinnon varat eivät suinkaan aina taida ohjautua parhaalla mahdollisella tavalla kansalaisten eduksi.

AKYSin tukiprojekti joka tapauksessa jatkuu ja tukijoita tarvitaan entiseen malliin. AKYSin tukirahalla järjestetään joka kesä diabeetikkolapsille ja –nuorille leiri, jossa opetetaan sopeutumaan vaikeaan, krooniseen tautiin. Lisäksi AKYSin varoilla palkataan tänä vuonna sekä toimintaa koordinoiva henkilö että terveydenhoitaja. Näillä keinoin voidaan auttaa tukemme piirissä olevia nuoria elämään tervettä elämää, diabeteksesta huolimatta.

Sahar Suomessa

Lääketiedettä opiskeleva **Sahar Abu R´Mayes** on ollut AKYSin erityistuen piirissä jo kolme vuotta, jona aikana AKYS on rahoittanut hänen yliopistomaksunsa. AKYSin entinen puheenjohtaja, ja valtakunnallisen politiikan veteraani **Marjatta Stenius-Kaukonen** kutsui Saharin ja hänen serkkunsa **Wadjin** Suomeen kesällä 2009. Tampereella Sahar ja Wadji tutustuivat Diabeteskeskuksen ja Tampereen Diabetesyhdistyksen toimintaan. Helsingissä AKYSin jäsenillä oli tilaisuus tavata Sahar Kiasmassa. Sinne olikin kertynyt varsin moni.

Myös Saharia huolettaa tulevaisuus entistä huonompilaatuisella insuliinilla. Hänelle pystyimme pakkaamaan mukaan kohtuullisen varaston hänen tarvitsemaansa nsuliinilaatua, mutta valitettavasti AKYSin rahkeet eivät riitä insuliinin hankkimiseen kaikille Palestiinan tarvitsijoille. Koulutus ja taudin luonteen ymmärtäminen auttavat kuitenkin kaikkia. Aktiivinen ja ahkera Sahar vei mukanaan myös aimo annoksen uutta diabetestietoa muille Betlehemin diabeetikoille.

Ilona Junka

Kesäleiriä ja Saharia voi tukea. Tukitilit: 800013-990505, kesäleiri viite 3007, Sahar Abu R´Mayes, sama tili, viite 3104.

Pieni matka Palestiinaan, valtava matka historiaan

Suomalaiset ovat matkustaneet Israeliin sen perustamisesta asti sankoin joukoin kuka pyhiinvaellusmatkalle kuka kibbutseille, kuka muuten vain turistina. Israelin eristettyä Betlehemin muurilla moni jättää käymättä tällä pyhällä ja historiallisella paikalla. Aivan turhaan. Betlehem ei ole yhtään sen turvattomampi paikka kuin Jerusalem, väittäisin että se on jopa turvallisempi. Pelko on muuttanut ihmisten matkustuskäyttäytymistä. Pelko kannattaa voittaa, tarkastuspisteistä pääsee läpi helposti.

Matkustin Betlehemiin talvella 2010 toisen kerran elämässäni. Edellisestä matkasta oli kulunut 34 vuotta. Ensimmäisen, 70-luvun lopulla tekemäni matkan pohjatietoina oli tarkkaan luetut **Leon Uriksen** kirjat, **Anne Frankin** päiväkirja ja uskontotunneilta saatu valistus. Matkaseurani oli etupäässä toimittajia ja oppainamme historianopiskelija, jota avusti suomalainen pappi. Koin hieman kiusallisena kun jokaisessa ns. pyhässä paikassa muiden ryhmien turistit puhkesivat uskonnollisiin lauluihin ja rukouksiin, sillä paikat näyttivät omiin silmiini lähinnä markkinatoreilta. Salaa mielessäni ajattelin, että täällä olisi Jeesuksella töitä. Kaiken lisäksi jokaisella uskonnollisella ryhmittymällä oli omat pyhät paikkansa, adventisteilla, jehovan todistajilla, baptisteilla jne. Suomalaiset ryhmät tuntuivat yliedustetuilta tai ainakin äänekkäimmiltä. Marialta Jeesusta imettäessään tipahtaneen maitopisaran ympärille rakennettuja kirkkojakin taisi olla useampi. Oli hämmentävää seurata ihmisten hurmiota oletettavasti täysin keksittyjen, raamatusta ulkoistettujen tarinoiden ympärillä. Se ei mitenkään istunut perinteisen kiihkottomaan käsitykseeni kristinuskosta.

Toinen matkani tammikuussa 2010 suuntautui pelkästään Länsirannalle: Betlehemiin ja Ramallahiin. Valtavat betonimuurit, päälle kaatuvan tuntuiset siirtokunnat joka puolella mihin silmä osui, pelokas tunnelma tarkastuspisteillä ja tuntuva taloudellinen ero muurin eri puolilla tekivät ahdistavan vaikutelman.

Miksi matkustaa Länsirannalle?

Länsirannalla on turistina helppoa ja turvallista matkustaa. Kaikissa suuremmissa kaupungeissa on hyviä ja edullisia hotelleja ja ravintoloita. Kaupungista toiseen voi matkustaa käyttämällä takseja, minibusseja tai vuokraamalla auton. Paikalliset ihmiset ovat ystävällisiä ja avuliaita. Betlehemissä lähes kaikki puhuvat englantia. Mutta missä ovat turistit? Uskonnolliset ryhmät ovat hylänneet Betlehemin. Matkanjärjestäjät ja oppaat eivät järjestä sinne mielellään enää retkiä ja yksityisiä turistejakin varoitellaan menemästä Betlehemiin. Betlehemissä ei ole sen enempää pelättävää kuin missä tahansa kaupungissa. Selviydyttyään Israelin tarkastuspisteen läpi voi huoletta kierrellä katselemassa nähtävyyksiä. Asuminen Betlehemissä on paljon halvempaa kuin Jerusalemissa. Turisti pääsee vaivattomasti kulkemaan israelilaisille ja turisteille sallittuja nopeita teitä Länsirannan sisällä paikasta toiseen. Itse käyttäisin silti paikallisia kuljetusmuotoja, sillä niissä näkee ja kuulee paljon enemmän. Jos eksyy, voi kysyä neuvoa keneltä tahansa ja kädestä pitäen johdatetaan oikeaan paikkaan.

Betlehemissä Jeesuksen syntymäkirkko on entisessä asussaan ja vain odottaa pyhiinvaeltajia. Siellä on lukuisia matkatoimistoja, jotka tekevät historiallisia kiertoajeluja sekä kristittyjen että muslimien pyhille ja historiallisille paikoille.

Israel tekee öisin iskuja palestiinalaisten koteihin ja silloin voi kuulla huolestuttavaa meteliä, mutta se ei vaikuta turistin elämään. Muuten Länsirannalla yritetään elää normaalia arkea.

Kulkeminen Länsirannalla

Takseja on helppo saada. Hinnat ovat neuvoteltavissa. Israelin miehitysviranomaiset kieltävät sinisillä numerolaatoilla (palestiinalaiset numerolaatat) varustettujen ajoneuvojen pääsyn Itä-Jerusalemin arabi-alueelle. Arabialaisen Jerusalemin taksit (keltaiset numerolaatat) pääsevät Länsirannalle ja Gazaan. Tarkastusasemilla on helppo vaihtaa palestiinalaiseen taksiin.

Halpa vaihtoehto on palvelutaksi (kimppakyyti). Näitä ovat tavallisesti pitkät mersut, joihin mahtuu seitsemän matkustajaa tai Ford Transitit, jotka toimivat määrätyin hintatariffein aivan kuten bussit. Jos et ole varma hinnasta, kysäise kanssamatkustajilta. Kimppataksi odottaa aina kunnes auto on lähtiessä täynnä, joten lähtö saattaa hieman viivästyä. Toisaalta matkustajia liikkuu koko ajan niin paljon, että odotusaika jää yleensä verraten lyhyeksi. Ramallahin suurella bussiasemalla voi käydä niinkin, että matkustajia on niin paljon, että joutuu odottamaan kunnes mahtuu kyytiin. Odottaminen sujuu järjestäytyneesti auton lähettyvillä olevissa odotusruuduissa, joissa ei etuil-

la. Matkustaja voi jäädä autosta missä tahansa matkan varrella, maksu on kuitenkin sama. Sen jälkeen kun yksi matkustaja on lähtenyt autosta, matkan varrelta voidaan ottaa uusi kyytiin. Matkalla saattaa sattua muitakin yllätyksiä kuin tarkastuspisteet. Jos kuljettajan rukoushetki sattuu kohdalle, hän hyppää muitta mutkitta ulos autosta, levittää rukousmattonsa auton viereen, polvistuu rukoilemaan ja sen jälkeen matka taas jatkuu.

Pidemmille matkoille voi vuokrata auton. Paikalliset autovuokraamot ovat edullisempia kuin ylikansalliset. Itä-Jerusalemista löytyy vuokraamo Holy City, Amerikan konsulaatin takana puh: 02 5820223; Orabi, Jerusalem Street, Ramallahin lähellä, toimistot myös Betlehemissä, Jerikossa ja Nablusissa, puh: 02 9953521. Itä-Jerusalemissa löytyy Petra-niminen vuokraamo, Main street,puh: 02 5820716.

Betlehemistä matkan voi suunnata vaikkapa kohti Ramallahin ja Al – Birehin kaksoiskaupunkeja, jotka sijaitsevat 15 kilometriä Jerusalemista pohjoiseen. Matka kestää israelilaisille sallittua tietä pitkin puolisen tuntia ja palestiinalaisille sallittua väylää pitkin 2 – 3 tuntia tuurista riippuen. Pidemmällä matkalla on mahdollisuus nähdä autiomaan asukkaiden, beduiinien asumuksia ja mahtavaa, joskin karua luontoa. Ramallah tunnetaan ”Palestiinan morsiamena”. Sen miellyttävä ilmasto tekee siitä suositun kesäkohteen. Kaupungissa järjestetään kesäisin laulu- ja tanssifestivaaleja. Ramallahissa on lukuisia hyviä ravintoloita kuten Ziryab Restaurant ja Darna Restaurant (http://www.darna.ps/)

Suomen yhteystoimisto palestiinalaisalueella sijaitsee Ramallahissa.

Hebron, Nablus ja Jeriko

Hebron eli Al-Khalil, kuten sitä arabiaksi kutsutaan, merkitsee ”Jumalan ystävä”. Vanhan aikaan se tunnettiin nimillä Mare ja Kirjath Araba ”neljän kaupunki”, koska se sijaitsi neljällä kukkulalla. Hebronia on asutettu jo 5 000 vuotta. Sitä pitävät yhtäläisesti pyhänä muslimit, juutalaiset ja kristityt sillä patriarkka Abraham on haudattu sinne.

MARJATTA STENIUS-KAUKONEN

Länsirannan torielämä on ennallaan

Hebronin vanha ja perinteistä rikas kaupunki on yksi Palestiinan vanhimmista, jotkut jopa väittävät, että se on yksi maailman vanhimmista kautta historian asutetuista kaupungeista. Kaariholvattuine, katettuine katuineen ja kujineen basaarialue houkuttelee turisteja ostoksille ja tunnelmoimaan.

Al Shuhadaa-niminen katu Hebronissa on yksi konkreettisimmista miehityksen symboleista. Mikä oli aiemmin palestiinalaisen kaupan vilkas keskus, on nyt kiinnihitsattujen ovien reunustama kuollut katu. Helmikuussa vuonna 1994 **Baruch Goldstein**, Hebronin suurimmasta siirtokunnasta Kiryat Arbasta, tappoi 29 perjantairukoukseen saapunutta palestiinalaista Ibrahimi-moskeijassa. Kostoiskuja pelännyt Israelin armeija sulki kadun turvallisuussyihin vedoten ja hääti kauppiaat. Muutamia taukoja lukuun ottamatta katu on pysynyt siitä lähtien palestiinalaisilta suljettuna. Ne muutamat yhä Shuhadaan varrella asuvat palestiinalaiset ovat päässeet kadun kautta koteihinsa vasta vuodesta 2006, jolloin Israelin armeija suostui avaamaan heidän ulko-ovensa.

Nablus (Palestiinan kruunaamaton kuningatar) sijaitsee Garizimin ja Ebalin vuorten välissä 63 kilometrin päässä Jerusalemista. Nablusia pidetään Länsirannan suurimpana kaupunkina Jerusalemin jälkeen. Se on vilkas kauppapaikka, josta löytyy kultaseppiä ja saippuatehtaita ja kaikkea siltä väliltä.

Vanhassa kaupungissa on enimmäkseen asuinkortteleita ja sen kadut ovat vilkkaat ja värikkäät. Kaupungissa on turkkilaisia saunoja, kauniita moskeijoita ja viehättäviä basaareita.

Länsirannan kiehtovimpien kohteiden joukkoon lukeutuu **Jeriko**. Jeriko sijaitsee 260 metriä merenpinnan alapuolella, ja on näin ollen maailman matalimmalla sijaitseva kaupunki. Jerikoa ympäröivä alue on maailman vanhimpia asuttuja alueita. Vuorella, joka sijaitsee Jerikon keidasta vastapäätä, ovat kaivaukset paljastaneet asutusta jo 9000 eKr. ja se on ensimmäinen tähän mennessä löydetty muurien ympäröimä kaupunki. Jeriko on kaunis. Missään maailmassa en ole maistanut yhtä hyvänmakuisia appelsiineja kuin Jerikossa.

Miten Länsirannalle pääsee

Suomalainen matkustaa Länsirannalle kätevimmin Tel Avivin kautta. Edullisia yhteyksiä joskin hieman hankalalla

aikataululla löytyy Air Balticilla alkaen 292 €, Austrian Airlinesilla, Air Berlinillä, Malevilla, Lufthansalla, KLM:llä ja Chech Airlinesilla 300 -500 €. Jatkoyhteys lentokentältä hoituu esimerkiksi taksilla tai kuljetuksen voi tilata valmiiksi hotellin kautta.

Maahantulomuodollisuudet on syytä selvittää ennen kutakin matkaa joko matkatoimistosta tai ulkoministeriöstä ja Israelin suurlähetystöstä. Ne saattavat muuttua aika ajoin.

Paluumatkalla on hyvä muistaa, että ensimmäinen lentokentän tarkastusasema on jo pari kilometriä ennen varsinaista lentokenttää ja jo siinä saattaa joutua purkamaan ensimmäisen kerran kaikki matkatavaransa esille. Tarkastuspisteitä on vielä sen jälkeen pari kolme ja siihen päälle passintarkastukset useassa eri pisteessä, joten aikaa kannattaa varata runsaasti.

Teija Vaissi

Matkailijan linkit:

Julkinen liikenne: http://rece09.com/BethlehemPublicTransport.pdf

Autovuokraamoja: http://www.ramallah.ps/etemplate.aspx?cid=18

Hotellit: http://www.palestinehotels.com/

Matkustustietoja: http://www.visitpalestine.ps/

Vaellusmatkoja: http://www.walkpalestine.com/

Ravintolat Ramallahissa: http://www.ramallah.ps/etemplate.aspx?cid=1

Suomen yhteystoimisto palestiinalaisalueella: http://www.finland.ps/public/default.aspx?nodeid=39722&contentlan=1&culture=fi-FI

Ulkoministeriön ohjeet: www.formin.fi
http://www.pyhamaa.net/matkailu.html

Lisää muureja Palestiinaan

Gazan ja Egyptin välistä muuria rakennetaan, egyptiläisten ja tietysti gazalaisten vastustuksista huolimatta. Tämä muuri tulee estämään viimeisenkin mahdollisuuden tuoda erilaisia elintärkeitä tavaroita Gazaan sekä katkaisemaan gazalaisten yhteydet ulkomaailmaan. Palestiinalaiset ovat muurin eristäminä sekä Länsirannalla että Gazassa.
Vuonna 1979 Camp Davidin rauhansopimuksessa Egypti ja Israel päättivät rakentaa kulkuväylän Egyptin ja Gazan välille. Tätä väylää pitkin kulkivat sekä ihmiset että tavarat. Väylää käytettiin Israelin tarkan vartioinnin alaisena. Välillä raja suljettiin ja välillä avattiin.

Vuonna 2006 Hamas voitti vaalit. Tämän jälkeen kesäkuussa 2007 alkoi Gazan saarto, Israelin ja Egyptin toimesta. Israel alkoi rajoittaa Gazaan vietävien tarvikkeiden määrää ja laatua.

Saarrolla Israel pyrkii pääsääntöisesti estämään kaikenlaisen avun, mutta ennen kaikkea aseviennin ja taloudellisen avun Hamasille. Saarto estää myös muun muassa kaasun, rakennustarvikkeiden ja polttoaineen viennin. Israelin ylläpitämän Gazan saarron läpi lasketaan vain tiettyjä tuotteita, mutta listaa siitä mikä on sallittua tai kiellettyä ei ole ikinä julkisesti esitetty. Saarto eristää noin puolitoista miljoonaa Gazassa asuvaa pohjattomaan köyhyyteen.

Hamasin pelko

Gaza on Hamasin tärkeintä toimintaaluetta. Hamasin ideologian perustana on **Sheikh Ahmed Yasinin** perustama muslimiveljeskunta. Tämän veljeskunnan perusajatus on ”jihad” eli taistelu itsenäisyyden puolesta. Muslimiveljeskunnalla on jo pitkät perinteet taisteluista; vuonna 1948 veljeskunta taisteli Egyptissä Iso-Britanniaa vastaan, samaan aikaan kun Israelin valtiota perustettiin YK:n päätöksen mukaisesti.

Israel ja Egypti kokevat Hamasin läsnäolon Gazassa suureksi uhaksi. Israelin Hamas-pelko perustuu siihen, että Hamas ei tunnusta Israelia valtioksi. Egypti pelkää Hamasin poliittista kasvua. Hamasin vallan kasvaminen voisi nostaa myös Egyptissä muslimiveljeskunnan poliittista vaikutusvaltaa. Egyptin parlamenttivaaleissa vuonna 2006 muslimiveljeskunta sai jo varsin hyvän vaalivoiton.

Egyptin ja Gazan välinen muuri

USA:n ja Israelin ehdotuksesta Egypti alkoi rakentaa Egyptin ja Gazan välille muuria, joka sulkee maiden välisen kulkuväylän. Rakentamisen alkuvaiheessa Egyptin hallitus ei myöntänyt muurin rakentamista, vaikka palestiinalaiset kertoivat, että Egyptin valtio tuo jatkuvasti traktoreita, nostureita ja rakennustarvikkeita rajalle. Myöhemmin Egyptin hallitus myönsi, että muuria rakennetaan ”turvaksi ” egyptiläisille.

Mutta voi vain ihmetellä, miksi egyptiläiset tarvitsisivat turvaa gazalaisia vastaan.

Erityisesti vuonna 2009 Egyptissä oli useassa eri paikassa monia kansalaisten mielenosoituksia muuria vastaan. Egyptin tiedotusvälineissä ei kerrota lainkaan muurin rakentamisesta, maailmalle ainoat tiedot ovat tulleet Aljazeeran välityksellä. 30.10.2010 egyptiläinen lehti ”Dustur” kirjoitti yhdenmukaisesti Aljazeeran tietojen mukaan, että egyptiläiset poliitikot, kansanedustajat ja lähettiläät ovat vaatineet muurin rakentamisen lopettamista, mutta 20 – 30 metriä korkea muuri valmistunee jo vuoden 2011 alkuun mennessä.

Arvio Gazan jälleenrakentamiseen kustannuksista Israelin hyökkäyksen jäljiltä on 9,1 miljardia dollaria. Kuwait ja Saudi-Arabia ovat luvanneet jälleenrakentamiseen 5,1 miljardia dollaria. Mutta tällä hetkellä Gazassa on jälleenrakennettu varsin vähän. Vaikka rahaa olisikin jälleenrakentamiseen, rakennusmateriaalia on vaikea saada, koska Gaza on eristyksessä. Korkea muuri Egyptin ja Gazan välillä estää kaiken mahdollisen avun ja tuen, mitä Gaza voisi saada ulkopuolelta.

Saad Soliman

Arkeologi Saad Soliman on muuttanut Egyptistä Suomeen vuonna 1993.

Sodat ja asevarustelu tuhoisia myös ilmastolle

Asevarustelusta ja sodista ei puhuta juuri mitään ilmastonmuutoksen torjunnan yhteydessä. Kuitenkin sotien aiheuttamat hiilidioksidipäästöt ovat valtavan suuret. Vain pieni osa sotiin ja asevarusteluun käytettävistä varoista riittäisi rahoittamaan kaikki ilmastonmuutoksen torjumiseen tarvittavat toimet. Rauhanliikkeen tulee nostaa voimakkaasti vaatimus sotien lopettamisesta ja asevarustelun jyrkästä vähentämisestä myös ilmaston lämpenemisen ehkäisemisen vuoksi.

Tämän hetken kaksi massiivisinta sotaa käydään Irakissa ja Afganistanissa. Ne ovat luonteeltaan imperialistisia: niiden tarkoituksena on turvata USA:n ja muiden johtavien kapitalististen maiden fossiilisten polttoaineiden ja muiden luonnonvarojen saanti sekä hallita niiden kuljetusreittejä sekä yleisemminkin näitä strategisesti tärkeitä alueita. Puheet vapauden ja demokratian viennistä ovat maailman yleisen mielipiteen karkeaa harhauttamista.

Arvovaltainen lääketieteellinen The Lancet -lehti julkaisi 11.10.2006 tutkimuksen, jonka mukaan Irakin sodan vuoksi kuolleiden määrä oli kesäkuun lopussa 2006 noin 655 000 henkilöä. Sodassa olisi tämän mukaan kuollut jo ainakin miljoona ihmistä. Kodeistaan pakolaisiksi kotimaahan tai ulkomaille on joutunut lähtemään noin neljä miljoona ihmistä. Sodan aiheuttamat taloudelliset ja kulttuuriarvojen menetykset sekä ympäristötuhot ovat valtavat. Kaiken lisäksi Irakin ja Afganistanin sodat kiihdyttävät myös ilmaston lämpenemistä.

Öljyn tuotanto vähenee, kysyntä kasvaa

Sotien energiapoliittinen merkityksen ymmärtämisen kannalta on tarpeen tarkastella öljyvarojen loppumisen uhkaa. Öljyn puute ei tule ongelmaksi vasta joskus 40-60 vuoden kuluttua, jolloin öljy alkaa kokonaan loppua. Yhdysvaltalainen geologi **M. King Hubbert** kehitti vuonna 1949 teorian, joka on hyvin tunnettu suurissa öljyyhtiöissä sekä USA:n ja sen liittolaisten hallitsevissa piireissä. Ne ovat jo kauan käyttäneet teoriaa öljypolitiikkansa suunnittelussa.

Hubbertin mukaan öljyntuotannon määrä noudattelee kellokäyrää, jonka huippu (Hubbert Peak) ilmaisee tuotantokriisin kiihtyvää pahenemista. Tuotannon tulevaisuus voidaan matemaattisesti mallintaa sekä yksittäisen esiintymän että myös tietyn alueen tai koko maailman puitteissa.

Hubbertin arvovalta kohosi suuresti sen johdosta, että hän ennusti vuonna 1956 ällistyttävän tarkasti USA:n öljyntuotannon huipun vuodelle 1970 (Kuva Hubbertin mallintamasta käyrästä löytyy osoitteesta http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/58/Hubbert_US_high.svg.) Todellinen kehitys vahvisti vakuuttavasti tämän arvion. USA:n oma öljyntuotanto oli vuonna 2005 enää noin 42 prosenttia huippuvuodesta ja sen arvioidaan olevan vuonna 2030 vain vähän yli 10 prosenttia maksimituotannosta.

Koko maailman öljyntuotannon huipun Hubbert ennusti tulevan vuoden 2000 tienoilla. Uudemmat tutkimukset ovat päätyneet vuosille 2008-2012. Tunnettu öljygeologi **Colin J. Campbell** on arvioinut öljyntuotannon huipun ajoittuneen vuoteen 2007 (kuva 1).

Öljyhuipun jälkeen öljyä ei kyetä tuottamaan yhtä paljon ja yhtä edullisesti kuin aikaisemmin. Jäljellä olevat hyödyntämättömät löydökset ovat en-

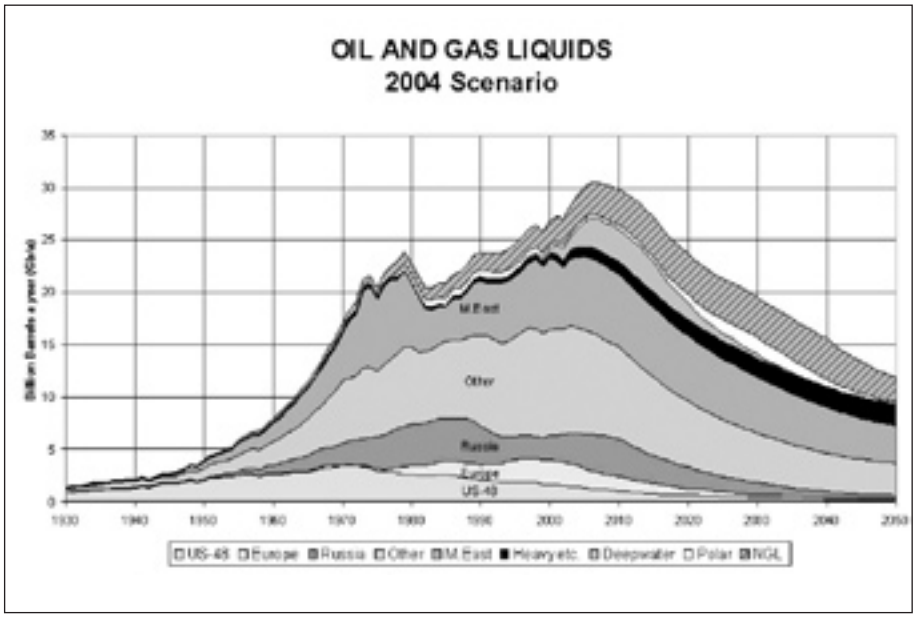

Kuva 1. *Colin J. Campbellin arvio öljyntuotannon kehityksestä. http://www.hubbertpeak.com/Campbell/images/2004Scenario.jpg//*

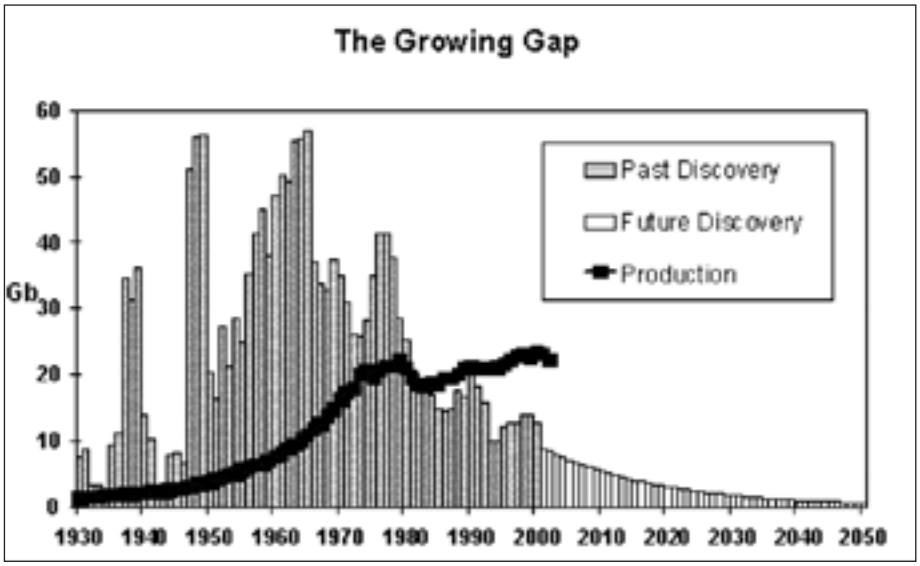

Kuva 2. *Kuilu uusien öljylöydösten ja öljyn tuotannon välillä on kasvanut jo kauan. Dr. Colin J. Campbell, http://www.hubbertpeak.com/campbell/*

tistä vaikeammin käyttöönotettavissa. Hubbertin huippu merkitsee myös sitä, että on kulutettu puolet siitä öljymäärästä, joka maapallolla voidaan ottaa käyttöön. Huippu indikoi voimakkaasti kasvavaa kuilua kulutuksen ja uusien öljylöydösten välillä (kuva 2).

Tietoisuus huipun läheisyydestä on saanut öljy-yhtiöt ja suurvallat ryhtymään kaikkiin keinoihin turvatakseen omat tarpeensa. Muistissa on 1970-luvun alun öljykriisi, jonka perimmäinen laukaisija oli USA:n oman öljyntuotannon huipun ohittaminen ja USA:n pyrkimys turvata muualta maailmasta öljyn saanti. Tuolloin öljykriisi jäi ohimeneväksi, koska Lähi-idän ja muiden suurten öljytuotantoalueiden tuotantoa voitiin lisätä. Globaalin huipun olosuhteissa kriisistä tulee pysyvä varsinkin, kun kulutuksen kasvua kiihdyttävät myös kehitysmaat (Intia, Kiina ym.), joten taistelu hupenevista öljyvaroista uhkaa saada yhä kärkevämpiä muotoja. Öljyn hinnan asettuminen pysyvästi korkealle on merkki siitä, että globaali tuotantohuippu on käsillä.

Irakin sota ja ilmaston muutos

USA:n pyrkimys hallita maailman öljyntuotantoa ja kuljetusta on saanut räikeimmän ilmauksensa Irakin sodassa. **Nikki Reisch** ja **Steve Kretzmann** ovat tehneet tutkimuksen Irakin sodan vaikutuksista ilmastonmuutokseen (A Climate of War – The war in Iraq and global warming", Oil Change International, Advance Edition, March 2008). Arvioihin sisältyvät USA:n armeijan kuluttaman polttoaineen (4 miljardia gallonaa) päästöjen (39 milj. tonnia hiilidioksidia) lisäksi öljylähteiden palaminen, tuhojen korjaamisessa tarvitun sementin ja muun materiaalin valmistus sekä räjähdysaineiden ja kemikaalien aiheuttamat ilmastoa lämmittävät päästöt.

Maaliskuusta 2003 lokakuuhun 2007 sota on aiheuttanut vähintään 141 miljoonan ekvivalenttitonnin hiilidioksidipäästöt. Tähän mennessä sodan hiilidioksidipäästöt lienevät suunnilleen samansuuruiset kuin koko Suomen kolmen vuoden päästöt yhteensä. Maailmassa on 139 maata, joiden vuotuiset CO2-päästöt ovat olleet pienemmät kuin Irakin sodan.

Sotien CO2-päästöt eivät kuitenkaan muodosta kovin suurta osaa kaikkien maiden päästöistä eivätkä ne anna aihetta tinkiä muista toimenpiteistä kasvihuonekaasujen vähentämiseksi, mutta sodilla on toinenkin rauhanliikkeen kannalta tärkeä kytkentä ilmastonmuutokseen: sotiin ja asevarusteluun käytetyillä varoilla saataisiin toisin suunnattuina paljon aikaan – myös ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Asevarustelu ja ilmastonmuutos

Reisch ja Kretzmann (emt.) osoittavat, että vuonna 2006 USA käytti enemmän rahaa Irakin sotaan kuin koko maailma käytti uusiutuvien energiamuotojen kaikkiin investointeihin. Irakin sotaan välittömästi käytetyillä 600 miljardilla dollarilla (mikä on vain yksi viidesosa sodan kokonaiskustannuksista) olisi voitu rakentaa 9 000 tuulivoimapuistoa, joissa kussakin olisi 50 MW kapasiteetti. Tällä voitaisiin korvata hiilentuotantoa määrällä, joka vastaa 1 000 miljoonan tonnin CO2-päästöjä vuodessa (Suomen päästöt noin 60-70 milj. t/v).

Tutkijat huomauttavat, että **Barack Obama** on julkaissut mittavan ohjelman edistämään "vihreää" energiateknologiaa ja infrastruktuuria. Siihen tarvittaisiin 10 vuoden aikana yhteensä 150 miljardia dollaria. Se olisi vain saman verran kuin USA -käyttää Irakin sotaan 10 kuukaudessa.

Afganistanin sotaan USA on tähän mennessä käyttänyt lähes 300 miljardia dollaria, joka on enemmän kuin Afganistanin kansantuote 20 vuodessa (11 miljardia dollaria vuonna 2007). Myös tämän sodan aiheuttamat kasvihuonekaasujen päästöt ovat mittavat sen lisäksi, että se aiheuttaa valtavaa tuhoa ja kuolemaa.

Kansantuotteen ja USA:n sotakulujen vertailu osoittaa, että tällaiset sotatoimet ja niiden vaatimat taloudelliset panostukset eivät suinkaan tapahdu sen vuoksi, että Irakin tai Afganistanin kansa saisivat "vapauden" ja "demokratian". Mielettömän barbarian tarkoituksena on turvata USA:n ja muiden länsimaiden suurten energiayhtiöiden fossiilisten polttoaineiden saanti ja voitot sekä alueellinen herruusasema. Teknologisesti kehittyneiden kapitalistimaiden hillitön kulutus ja nykyinen elämäntapa romahtaisivat, jos öljyn saanti joutuisi pysyviin vaikeuksiin. Afganistanista USA ja EU-maat hamuavat myös mineraalirikkauksia, joiden arvo on yli tuhat miljardia dollaria.

Sodasta ja sen aiheuttamista tuhoista hyötyvät suuresti myös aseteollisuus ja muut sodankäyntiin liittyvät alat se-

جمعية الصداقة الفنلندية - العربية

DAVID LEESON

kä rakennusteollisuus ja alat, jotka hamuavat tuottoja sodan vaurioiden korjaamisesta. SIPRIn (Stockholm International Peace Research Institute) uusimman vuosikirjan (2009) mukaan 100 suurimman asevalmistajan myynti kasvoi vuonna 2007 reaaliarvoltaan 5 prosenttia edellisvuodesta kohoten yhteensä 347 miljardiin dollariin. Suurin myynti oli Boeingin 30 480 miljoonaa dollaria ja voitto 4074 miljardia dollaria.

Asevarustelurahat ympäristön ja kehityksen hyväksi

Reischin ja Kretzmannin esittämistä Irakin sodan ilmastopäästöjen arvioista puuttuvat aseiden ja muiden sotatarvikkeiden valmistukseen käytetyt valtavat energiamäärät ja valmistuksen aiheuttamat kasvihuonekaasujen päästöt. Niistä onkin vaikea saada tutkimustietoa. Asevarusteluun käytetään suunnattoman suuret määrät luonnonvaroja ja tutkimustyötä sekä tietysti energiaa.

Arvostetuimpiin globaalien ympäristöongelmien tutkijoihin kuuluva **Lester R. Brown** on kirjassaan Plan B 3.0 - Mobilizing to Save Civilization (2008) vertaillut asevarusteluun käytettyjen varojen suhdetta ympäristö- ja kehitysongelmien ratkaisemiseen tarvittaviin resursseihin. Brownin mukaan pahimpien maailmanlaajuisten ympäristöongelmien ratkaisemiseen – kuten metsitys hiilidioksidin sitomiseksi, maaperän suojelemiseksi ja tulvien torjumiseksi, vesivarantojen vakiinnuttaminen, viljelymaan kunnosta huolehtiminen, kalakantojen elvyttäminen, luonnon monimuotoisuuden suojelu – tarvittaisiin noin 113 miljardia dollaria vuodessa.

Lisäpanostukset kehitysmaiden kipeimpien sosiaalisten ongelmien poistamiseen – kuten peruskoulutus ja lukutaidottomuuden poistaminen, perusterveydenhuolto, kouluruoka sekä alle kouluikäisten lasten ja raskaana olevien naisten tukeminen 44 köyhimmässä maassa, lisääntymisterveys ja perhesuunnittelu, AIDS:n leviämisen pysäyttäminen – maksaisivat 77 miljardia dollaria vuodessa. Brownin laskelmat tähtäävät siihen, että YK:n vuosituhattavoitteet (http://www.vuosituhattavoitteet.fi/) saavutetaan vuoteen 2015 mennessä.

Maailman pahimpien ympäristöongelmien ja kehitysmaiden kipeimpien sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseen riittäisi siten yhteensä 190 miljardia dollaria vuodessa, mikä on vain vajaa kolmannes USA:n sotilasbudjetista tai kuudennes maapallon kaikkien maiden sotilasmenoista. SIPRIn mukaan maailman sotilasmenot olivat 1 464 miljardia dollaria (vuosikirja 2009). Metsittäminen, joka sekä vakiinnuttaisi ilmastoa että tyydyttäisi polttopuun tarpeen, maksaisi summan, jonka USA on käyttänyt Irakin sodassa kahdessa kuukaudessa.

Irakin sodan rahoilla olisi torjuttu ilmaston lämpeneminen

Kansainvälisen energiajärjestön OECD/IEA:n raportin mukaan tarvittaisiin 10 500 miljardin dollarin investoinnit vuosina 2010–2030, jot-

ta ilmakehän hiilidioksidipitoisuus ei nousisi yli 450 miljoonasosan. Tämä ehkäisisi maapallon lämpötilaa nousemasta yli kahden asteen, mitä pidetään kriittisenä rajana. Samalla säästettäisiin 8 600 miljardia dollarin polttoainekustannuksissa, kun fossiilisia poltto-aineita korvattaisiin uusiutuvalla energialla. Nettokustannukset olisivat noin 2 000 miljardia dollaria.

Toisaalta **Joseph Stiglitz** ja **Linda Bilmes** ovat teoksessaan "The Three Trillion Dollar War" (2008) laskeneet Irakin sodan todelliset kustannukset. Niihin on sisällytetty välittömien sotilasmenojen lisäksi kaikki muutkin sodan aiheuttamat kulut, esimerkiksi sotainvalidien hoito. Stiglitz on taloustieteen Nobel-palkinnon saaja ja entinen Maailmanpankin pääekonomisti ja Bilmes on Harvardin yliopiston professori. Heidän mukaansa Irakin sodan todelliset kustannukset ovat kohonneet kolmeen triljoonaan (3 000 miljardiin) dollariin.

Irakin sodan varoilla olisi siten voitu torjua ilmaston vaarallinen lämpeneminen!

Asevarustelusta ja sodista ei puhuta juuri mitään ilmastonmuutoksen torjunnan yhteydessä – ei mediassa, ei kansainvälisissä neuvotteluissa eikä Suomen ympäristöliikkeessä. On toki paikallaan, että kaikki keinot kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseksi pyritään käyttämään mukaan lukien jokaisen ihmisen oma toiminta. Mutta mittavatkaan ohjelmat päästöjen vähentämiseksi eivät sisällä sodista ja niihin liittyvistä toiminnoista aiheutuvien päästöjen vähentämistä. On korkea aika sanoa täydellä vakavuudella, että sodat ilmaisevat moraalittominta suhtautumista kaiken muun ohella myös ilmaston lämpenemiseen. Sotien lopettaminen ja asevarustelun jyrkkä vähentäminen tulee nostaa voimakkaasti esille ilmaston lämpenemisen vastaisessa taistelussa!

Valtava kulutus ei voi jatkua

Imperialististen maiden öljypolitiikkaan vaikuttaa tietysti se, että niiden talous ja kansalaisten elämä on täysin riippuvainen öljystä. Poliittinen ja taloudellinen eliitti ja heidän valtaansa pönkittävät äänestäjät eivät ole valmiita luopumaan valtavasta öljyn ja muiden luonnonvarojen kulutuksestaan, vaikka se on tuhoisa maapallon luonnonvaroille ja ympäristölle ja sitä ylläpidetään riistolla ja sodilla.

Maaryhmä	Energiankulutus/hlö kWvuotta/vuosi	Asukasluku
Teolliset markkinatalousmaat	7,01	733 milj.
Saharan eteläpuoleinen Afrikka	0,08	258 milj.
Alhaisen kehitystason maat	0,41	2 390 milj.

Taulukko 1. *Perusenergian kulutus erilaisissa maaryhmissä (Yhteinen tulevaisuutemme, 1987).*

Teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välinen taloudellinen kuilu on 40 viime vuoden aikana kasvanut. Vuonna 1960 maailman rikkaimman ja köyhimmän viidenneksen välinen ero oli 30-kertainen. Nyt ero on kasvanut jo 80-kertaiseksi. Jos tarkasteltaisiin viidenneksien sijasta rikkainta ja köyhintä kymmenystä, erot olisivat vielä paljon suuremmat. Maailman kolmen rikkaimman henkilön omaisuus on enemmän kuin vähiten kehittyneiden maiden 600 miljoonan asukkaan bruttokansantuote yhteensä.

Tuloerot ovat suorassa suhteessa energian käyttöön ja fossiilisten polttoaineiden kulutukseen ja siten hiilidioksidipäästöihin. Jo YK:n Ympäristön ja kehityksen maailmankomissio arvioi raportissaan vuonna 1987 (emt.) perusenergian kulutuksen henkilöä kohtai olevan vuonna 1984 teollistuneissa markkinatalousmaissa 80-90 kertaa suurempi kuin Saharan eteläpuolisessa Afrikassa ja 17-kertainen kaikkien alhaisen kehitystason maiden energiankulutukseen verrattuna (Taulukko 1).

Luonnonvarojen riittävyyden ja ilmaston lämpenemisen kannalta pääongelma ei ole kehitysmaiden väestönkasvu, vaan rikkaiden maiden valtava kulutus. Jos resurssien kulutus kehitysmaissa nostettaisiin teollisuusmaiden tasolle, maapallon luonnonvarojen kulutus nelinkertaistuisi.

Heikki Tervahattu

Julkaistu aiemmin Rauhan Puolesta -lehdessä 3/2009.

VEIKKO KOIVUSALO

Kirjoittaja Heikki Tervahattu on filosofian tohtori ja ekologisen ympäristönsuojelun dosentti Helsingin yliopistossa.

Libanonilaissyntyinen, Suomessa asuva elokuvaohjaaja **Jean Bitar** Marcel Khalifen ja Mahmoud Darwishin merkityksestä palestiinalaiselle musiikille ja runoudelle:

Muusikko Marcel Khalife, runoilija Mahmoud Darwishin tulkki

Mahmoud Darwish on tämän aikakauden tunnetuin ja merkittävin arabiankielinen runoilija. Marcel Khalife on arabimaailman musiikkiikoni, joka on saattanut Darwishin runot kansantajuisiksi sävellyksiensä ja laulujensa kautta. Säveltämällä Darwishin ja muiden arabirunoilijoiden teksteihin ja laulamalla niitä Khalife on saattanut ne ihmisten ulottuville kaikkialla arabialaisessa maailmassa ja myös länsimaissa. Unesco myönsi Marcel Khalifelle v. 2005 kansainvälisen kulttuurirauhanpalkinnon hänen työstään sillan rakentajana kansojen ja kulttuurien välillä.

WWW.MARCELKHALIFE.COM

Arabimaailman tunnetuin säveltäjä ja muusikko Marcel Khalife konsertoi Suomessa yhtyeensä Enssemble el Mayadeen kanssa syyskuussa 2010. Libanonilainen Khalife tunnetaan paitsi arabimaailmassa myös kaikkialla länsimaisen musiikin keskuspaikoissa USA:sta Australiaan ja Eurooppaan. Lopultakin myös Suomessa saatiin ensikosketus tähän väkevään muusikkoon, laulajaan ja runontulkitsijaan. Helsingin konsertissa Khalife otti yleisönsä sävellyksillään Mahmoud Darwishin runoihin. Sekä musiikki että runot ovat niin tunnettuja, että Savoyn yleisö lauloi pitkiä pätkiä Khalifen mukana, välillä yksin, säveltäjän viittoessa kädellä tahtia. Musiikki kirvoitti yleisön myös tanssiin ja innokkaimpia häädettiin lavan edustalta salin laitamille, jossa tanssi jatkui koko konsertin ajan. Konsertin jälkeen myynnissä olleet cd-levyt suorastaan revittiin käsistä.

Marcel Khalife syntyi pienessä Amchiti –nimisessä libanonilaisessa kylässä, samassa kylässä, josta Libanonin nykyinen presidentti **Michel Souleiman** on kotoisin. Kylä sijaitsee meren rannalla Beirutin pohjoispuolella Mount Libanonissa. Isäni on syntynyt lähellä sijaitsevassa Batroun pikkukaupungissa. Olen ihaillut aina Marcel Khalifen musiikkia ja hänen rohkeuttaan. Tunsin hänet hänen musiikkinsa kautta. Elokuvassani *Sodan Arvet* käytin taustalla Khalifen musiikkia.

Suurin osa Amchitin asukkaista on kristittyjä. Marcelin isoisä oli kalastaja ja huilun soittaja. Isoisän laulut antoivat tulevalle säveltäjälle ensikosketuksen kansanmusiikkiin. Marcel kasvoi kalastajien, maanviljelijöiden sekä mustalaisten keskuudessa. Hän sai näin monenlaisia vaikutteita asuinympäristöstään. Hän kävi usein kirkossa ja lauloi sekä kuunteli hengellistä musiikkia. Hän kuuli myös islamin Quraanin huutoja (rukouksia).

Libanonissa on kristittyjen ja muslimien muodostama sekakulttuuri. Marcel sanoo, että hänen musiikkinsa sai tästä yhdistelmästä vahvoja virikkeitä. Hän opiskeli oud-luutun soittoa kansallisessa musiikkiakatemiassa. Myöhemmin hänestä tuli musiikin opettaja konservatorioon. Marcel kertoi, että hän joutui tuolloin ajamaan autolla joka päivä palestiinalaisten pakolaisleirien ohitse. Hän ihmetteli, miksi nämä ihmiset asuvat pellistä ja alumiinista tehdyissä kurjissa taloissa. Miksi heidän elämässään vallitsee tällainen köyhyys?

Marcel halusi tietää heistä enemmän. Miksi he olivat menettäneet talonsa, ja kaiken omaisuutensa Palestiinassa? Tutustuttuaan palestiinalaisten historiaan hän koki vahvasti olevansa heidän puolellaan.

”Syntymästäni asti olen tuntenut itseni sielultani vallankumoukselliseksi. Taitelijaurani aikana olen saanut vaikutteita yhteiskunnasta ja koko ihmiskunnasta. Musiikkini tarkoitus on palvella ihmisyyttä. Pyrin tuomaan esille kunnioitusta niille ihmisille, jotka ovat joutuneet kärsimään sodan vuoksi. Musiikkini toimii balsamina sodan haavoihin.” Marcel sanoo.

Beirut räjähti 1970-luvun puolivälissä sisällissotaan juuri silloin, kun Khalife oli aloittamassa muusikon uraansa.

Sota jatkui viisitoista vuotta eri ryhmien kesken. Siihen osallistui kristittyjä, muslimeja, palestiinalaisia sekä syyrialaisia ja israelilaisia, josta kaksi jälkimmäistä ryhmää puuttuivat ulkopuolisina sisällissodan kulkuun.

Marcel Khalife jatkoi sotatilasta huolimatta esiintymisiään konserttitaloissa, vaikka ympäristöä pommitettiin. Tämä auttoi häntä tekemään vahvan päätöksen jatkaa taiteellisen tehtävänsä suorittamista.

”Darwish ja minä olemme kuin kaksosia”

Marcelin musiikissa yhdistyy kansallisen arabialaisen musiikin sekä länsimaisen musiikin eri elementit, kuten pianonsoitto. Yhtyeessä soittava **Rami Khalife**, Marcelin poika, on Juillardin käynyt huippupianisti, joka luo myös omaa muusikon uraa. Marcel käyttää pääasiassa modernia arabialaista runoutta kuten Mahmoud Darwishin ja **Mowachahat’**in runoja . Hänen perustamansa Enssemble El Mayadee -yhtyeen nimi tarkoittaa sekä taistelutannerta, että kyläaukiota. Kappaleet Ummi, Rita wal bunduqiya (Äiti, Rita ja kivääri) perustuvat Darwishin runoihin.

Khalife kuvaa suhdettaan Darwishiin:

”Usean vuoden aikana musiikkini on nauttinut kiitollisesta yhteistyöstä Mahmoud Darwishin runouden kanssa. Meidän yhteistyömme on kasvanut tavalla, jossa molempien kontribuutio tuottaa sellaisenaan mieleen kuvan toisesta. Olemme kuin kaksosia, joita ei voi olla ilman toista. Tämä alkoi jo ennen kuin tutustuimme henkilökohtaisesti toisiimme. Darwishin runous sen jumalallisella ja profeetallisella sisällöllään oli tehty minulle ja minun esitettäväkseni. Melkein aistin Mahmoud Darwishin äidin tekemän leivän aromin, kun Darwish kirjoitti tästä aiheesta vankilassa, asia, joka muodostui ikoniksi hänen lukijoilleen. Aistin myös Ritan silmät yhtä syvällisesti kuin mitä runoilija kuvasi ne. Hänen passi-runossaan kuvittelin, että passissa oli minun kuvani, yhtä persoonallisesti kuin mitä pystyin tunnistamaan hänen oliivilehtonsa, hänen hietikkonsa ja pääskyset taivaalla. Nämä kaikki asiat olivat minulle yhtä tosia kuin Darwishille.”

Khalife edustaa ajatuksen kauneutta ja jaloutta sekä laulun tarkoituksenmukaisuutta. Darwish kertoi, että kun hän kirjoitti vankilassa runon rakkaudesta äitiinsä, ei hän itse eikä hänen äitinsä voinut kumpikaan kuvitella, kuinka tehokkaaksi sen sisältämä julistus muodostuisi, kun Marcel laululla oli ulottanut sen sanoman henkilökohtaiselta tasolta koskemaan kaikkia piinattuja henkilöitä.

Marcel kavensi runouden ja laulun välillä vallitsevaa eroa. Monet kuulijoista ovat vieraantuneet runoudesta. Marcel palauttaa musiikillaan sen emotionaalisen tilan, joka on tarpeen runouden sisäistämisessä ja ymmärtämisessä tunteen tasolla. Näin Darwishin runous jalostui ja tuli aiempaa laajemman yleisön ulottuville. Kaikkialla Libanonissa ja arabimaissa kaduilla ja kujilla kuunnellaan Mahmoud Darwishin sanoittamia ja Marcel Khalifen musiikin elävöittämiä lauluja.

Uskotteko minua, kun sanon, että runoilijat eivät kuole, he vaan teeskentelevät olevansa kuolleita.

- Marcel Khalifen levyjä on tilattavissa osoitteesta akys@kaapeli.fi
- Mahmoud Darwishin muistotilaisuus youtubessa http://www.youtube.com/watch?v=7behEhDSsFU
- www.marcelkhalife.com

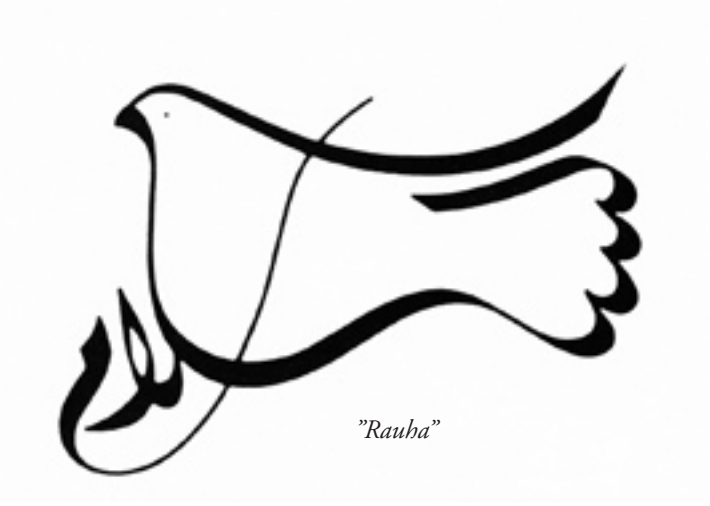

”Rauha”

Yhteydenottokortti

❏ Haluan liittyä Arabikansojen ystävyysseuraan.
❏ Yhteystietoni ovat muuttuneet.

Nimi_____

Osoite_____

Sähköposti_____

Puh._____

❏ Haluan tietoa AKYS:ista.
❏ Haluan tietoa kummitoiminnasta ja tukiprojekteista.
❏ Haluan AKYS:in sähköpostilistalle, jossa tiedotetaan ajankohtaisista asioista.

Mahmoud Darwish

HENKILÖKORTTI

Rekisteröikää minut
olen arabi
Henkilöllisyystodistuksen numero: (50 000)
Lapsia: kahdeksan
Yhdeksäs syntyy kesällä
Hämmästyttääkö se teitä?
Rekisteröikää minut
Olen arabi
ammatti: Kivenhakkuu tovereiden kanssa
Katsokaas kun on hankittava lapsille
leipää, vaatteita ja kirjoja
sillä teidän ovillenne en ikinä tule kerjäämään
Olen arabi
Ärsyttääkö se teitä?

Olen nimetön
minä juurruin
jo ennen oliivipuita ja poppeleita
juurruin hiljalleen
tänne, missä kaikki kihisee raivoa
Niiden jälkeläinen, jotka vetivät auraa
Esi-isäni: talonpoika vain
Sukupuu: ei ole
Asunto: kaislamaja
Onko se ihmiselle kyllin?

Rekisteröikää minut
Olen arabi
Hiukset: syvänmustat
silmät: ruskeat
Erityisiä tuntomerkkejä:
Kuffi ja Iqal päässä
Kädet sierrettyneet, kovat kuin kivi
Lempiruoka: oliiviöljy ja ajuruoho
Osoite: ei mainitsemisen arvoinen kyläpahanen
jonka kaduilla ei ole nimiä
ja jonka miehet ovat pelloilla ja kivilouhoksissa
Riittävätkö tiedot?

Te varastitte minun viinitarhani
ja maan jonka minä muokkasin
Lapsilleni ette jättäneet mitään
paitsi kivet
Ja sanovat
että teidän hallituksenne
aikoo viedä vielä kivetkin.

No hyvä.
rekisteröikää ensimmäiseksi:
Minä en vihaa ketään
enkä minä varasta
Mutta jos minut pakotetaan kuolemaan nälkään
niin minä syön sortajani lihaa
Kavahtakaa te minun nälkääni ja minun vihaani.

Liimaa tähän postimerkki

جمعية الصداقة الفنلندية - العربية

Arabikansojen ystävyysseura
PL 698
00101 Helsinki

Mahmoud Darwish (1941-2008) oli palestiinalainen runoilija ja kuului arabialaiseen vähemmistöön, joka elää Israelin vuodesta 1948 miehittämillä alueilla. Hän oli perustamassa Ard-järjestöä, jonka israelilaiset kielsivät vuonna 1959. Hän oli useita kertoja vankilassa poliittisen toimintansa vuoksi. Hänen viimeinen runoteoksensa ilmestyi vuonna 1968 nimellä "Yö päättyy päivään".